

***KARAPARA AKLANMASI
VE
ALINAN ÖNLEMLER***

Mahmut SAYIN
Maliye Bakanlığı
Gelirler Baş Kontrolörü

TÜRMOB YAYINLARI - 101
ANKARA - 1999
Sirküler Rapor Serisi
Seri No : 31

Dizgi - Düzenleme

TÜRMOB
Basın - Yayın Servisi

Sirküler Rapor kitaplarında yer alan yazılarda ileri sürülen görüşler yalnızca yazarlarına aittir. Yayıncı kuruluş TÜRMOB'u bağlamaz.

İÇİNDEKİLER

I.	GİRİŞ	1
II.	KARAPARANIN ÖNLENMESİNE YÖNELİK ÇALIŞMALARDAKİ GELİŞMELER	2
III.	KARAPARA VE KARAPARAYI AKLAMA SUÇU	5
IV.	KAYIT DIŞI EKONOMİ – KARAPARA İLİŞKİSİ	6
V.	KARAPARANIN EKONOMİYE ETKİSİ	8
VI.	KARAPARA İLE MÜCADELE EDEN KURULUŞLAR ..	9
VII.	KARAPARA AKLAMA KONUSUNDA TÜRKİYE UYGULAMASI	11
	A. Karapara Fiilleri	11
	B. Karapara Aklama Suçu	19
VIII.	KARAPARA AKLAMAYA İLİŞKİN ÖRNEKLER	21
IX.	KARAPARA AKLAMA YÖNTEMLERİ	22
X.	KARAPARA AKLAMA SUÇUNUN OLUŞMASINDAKİ AŞAMALAR	24
	1. Yerleştirme (Plasman)	24
	2. Ayrıştırma (Layering)	25
	3. Birleştirme (Integration)	25

XI. KARAPARA AKLAMA SUÇUNUN UNSURLARI	25
A. Maddi Unsur	25
B. Manevi Unsur	26
XII. KARAPARAYI AKLAMAYI ÖNLEMeye YÖNELİK TEDBİRLER	26
XIII. MALİ SUÇLARLA MÜCADELE KOORDİNASYON KURULU	27
XIV. MALİ SUÇLARI ARAŞTIRMA KURULU VE KARAPARA AKLAMA İNCELEMESİ	29
XV. KONTROLLÜ TESLİMAT	31
Kontrollü teslimatın uygulanabilmesi için gereken şartlar	32
XVI. MALİYE BAKANLIĞINA BİLGİ VERMEK VEYA BİLDİRİMDE BULUNMAK ZORUNDA OLANLAR (YÜKÜMLÜLER)	33
XVII. MÜŞTERİ KİMLİK TESBİTİ	35
A. Kimlik Tespiti Yapmak Zorunda Olan Yükümlüler	36
B. Kimlik Tespiti Gereken İşlemler ve Parasal Sınır	36
C. Kimlik Tespitine Gerek Olmayan Haller	37
D. Kimlik Tespit Usulü	37
XVIII. ŞÜPHELİ İŞLEMLER	39
A. Şüpheli İşlem Nedir?	39
B. Şüpheli İşlemleri Bildirmek Zorunda Olan Yükümlüler Kimlerdir?	39
C. Şüpheli İşlem Tipleri Nelerdir?	40

D. Şüpheli İşlemi Bildirim Usulü	44
XIX. MALİYE BAKANLIĞINA DEVAMLIL BİLGİ VERİLMESİ	45
A. Nakit İşlemlerin Bildirilmesi	45
B. Gümrük İdaresi Tarafından Yapılacak Bildirim	46
C. Karapara Aklama İle İlgili Rapor ve Belgelerin Başkanlığa Gönderilmesi	46
XX. KARAPARA AKLAMA SUÇUYLA İLGİLİ CEZALAR VE YAPTIRIMLAR	47
A. Karapara Aklama Suçunu İşleyenler İçin	47
■ Tedbir Konulması	47
■ Karapara Aklama Suçunda Ceza	47
B. Bilgi ve Belge Vermeyenler ile Kimlik Tespiti Yapmayanlar İçin	49
C. Sır Saklamayanlar İçin	49
XXI. SONUÇ	50

I. GİRİŞ

Wall Street Journal gazetesine göre tüm dünya üzerinde bir yıl içinde aklanana karapara miktarı 700-800 milyar dolar, sadece uyuşturucu ile ilgili olarak ise 400 milyar dolar olarak tahmin edilmektedir. General Counting Office' in verilerine göre; ABD' de bir yılda aklanana karapara ise 150-300 milyar dolar olarak (tüm dünyada aklanana karaparanın yaklaşık %60 kadarı) gerçekleşmektedir. The Economics dergisinde yayınlanan bir yazıya göre, 2020 yılında ABD başkanının mafya tarafından seçileceği ifade edilmektedir. Türkiye' de ise uyuşturucu ve silah kaçakçılığı yoluyla 25-50 milyar dolar karaparanın aklandığı ileri sürülmektedir. Bu rakamlar yıldan yıla artış göstermektedir. Zira, güç sahibi olmak, güç kullanmak ve bu yolla toplum hayatında etkili olabilmek motivasyonu, kişi veya kuruluşları veya örgütleri suç işlemeye itmektir.

Aslında kara paranın ölçülmesinde, ileride de açıklanacağı gibi, bir kısım sıkıntılar mevcuttur. Ölçümler, yapılan bir kısım anketlerle kişilere uyuşturucuya ne kadar para harcadığı sorulması gibi mikro anlamda yapılmaya çalışılırken diğer taraftan makro anlamda; karapara suçu işleyenlerin gelirlerinin veya ödemeler bilançosunun "diğer" veya "net hata ve noksan" kalemlerinden hareketle de yapılmaya çalışılmaktadır.

Karaparanın giderek ülkeler, vatandaşlar ve siyasi sistemler üzerindeki olumsuz etkileri üzerine; bir kısım ulusal ve uluslararası boyutta karapara aklamaya karşı önlemler alınmaya başlanmıştır. Tüm dünyada doğrudan karaparanın aklanmasına yönelik kanunların çıkarılması ve düzenlemelerin yapılması 10 yıllık mazisi olan yeni bir gelişmedir. Karapara ile mücadelede temel amaç, organize hale gelen uyuşturucu maddelerle ilgili suçların önlenmesi olmuştur. Temelde uyuşturucu madde kaçakçılığı ve bundan doğan suçlar konunun odağında yer almıştır.

II. KARAPARANIN ÖNLENMESİNE YÖNELİK ÇALIŞMALARDAKİ GELİŞMELER

Karaparanın aklanmasının önlenmesi ile ilgili gelişmelere bakıldığında, aşağıdaki ana başlıkları belirtebiliriz;

TARİH	GELİŞMELER
27 Haziran 1980	Avrupa Konseyi Tavsiyeleri yayınlandı. "Suç kaynaklı paranın saklanması ve transferlerine ilişkin tedbirler hakkındaki tavsiye kararları"
Aralık 1988	Basle Komitesi İlkeler Bildirgesi yayınlandı. "Bankacılık sisteminin karaparanın aklanması amacıyla yasadışı olarak kullanımının önlenmesi konusunda ilkeler bildirisi"
20 Aralık 1988	Uyuşturucu ve Psikotrop maddelerin kaçakçılığına karşı BM sözleşmesi (Vienna Konvansiyonu) kabul edildi.
Temmuz 1989	OECD bünyesinde FATF (Financial Action Task Force : Mali Eylem Görev Grubu) kuruldu ve 28 üyesi vardır.
Temmuz 1990	FATF tarafından 40 tavsiye yayınlandı.

8 Kasım 1990	Suçtan kaynaklanan gelirlerin aklanması, araştırılması, zaptı ve müsaderesi konusunda Avrupa Sözleşmesi (Strazburg Konvansiyonu) imzalandı.
Haziran 1991	Karararının aklanmasının önlenmesine dair Avrupa Topluluğu Konsey Direktifi Avrupa Parlamentosunda kabul edildi.
10 Kasım 1991	Finansal sistemin para aklama amacıyla kullanılmasını önleme konusunda Avrupa Birliği direktifi yayınlandı.
24-25 Eylül 1991	Türkiye FATF' a üye oldu.
22 Kasım 1995	Viyana Konvansiyonu 4136 sayılı kanunla Türkiye' de kabul edildi.
4 Eylül 1996	96/8443 sayılı BKK ile bankalara bir milyar lirayı aşan işlemlerde kimlik tespiti yapma zorunluluğu getirildi.
19 Eylül 1996	Türkiye' ye FATF tarafından yaptırım (40 tavsiyenin 21. Maddesi ¹) uygulanmaya başlandı.

¹ Mali kuruluşlar, bu tavsiyelere yeterince uymayan ülkelerden olan kişiler, firmalar ve kuruluşlarla yaptıkları iş ilişkileri ve havalelerine özel önem ve dikkat göstermelidirler.

19 Kasım 1996	4208 Sayılı "KaraparanınAklanmasının Önlenmesine Dair Kanun" yürürlüğe girdi.
12 Aralık 1996	Türkiye'ye yaptırım kaldırıldı.
30 Ocak 1997	Mevduat sertifikası kaldırıldı.
2 Temmuz 1997	4208 Sayılı Kanun'un Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikler Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.
15 Eylül 1997	İçişleri Bakanlığı tarafından Kontrollü Teslimat Uygulaması Esas ve Usulleri Hakkındaki Yönetmelik Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girdi.
25 Aralık 1997	4208 Sayılı Kanun'un Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'te değişiklikler yapıldı ve ayrıca iki adet Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği yayımlandı.

Biraz da yurt dışı etkenlerin hızlandırıcı etkisi sonucunda,Türkiye'de de 4208 Sayılı "KaraparanınAklanmasının Önlenmesine Dair Kanun", 19 Kasım 1996 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve Maliye Bakanlığı bünyesinde ve doğrudan Bakana bağlı olarak Mali Suçları Araştırma Kurulu oluşturulmuştur. Bu Kurul tarafından hazırlanan söz konusu 4208 Sayılı Kanun'un Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikler, 2.7.1997 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmişlerdir.

Ancak, 4208 Sayılı Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikte 25 Aralık 1997 tarihinde bir kısım değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler ile birlikte Maliye Bakanlığı tarafından ayrıca, kimlik tespiti ve şüpheli işlemler konusunda iki adet Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği yayımlanmıştır. Öte yandan İçişleri Bakanlığı tarafından Kontrollü Teslimat Uygulaması Esas ve Usulleri Hakkındaki Yönetmelik 15.9.1997 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Karaparanın aklanmasının önlenmesi konusundaki mevzuat bunlardan ibaret olup uygulama hâlen söz konusu yukarıda anılan mevzuat hükümlerine göre yürütülmektedir.

Karaparanın aklanmasının önlenmesi hakkındaki mevzuatta yapılan söz konusu değişiklikler, konuyla ilgili olarak kendilerine yükümlülük getirilenler ile diğer ilgililer nezdinde bir kısım soru işaretleri uyandırmış, yapmaları veya bildirmeleri gereken hususlarda (meselâ, 5 milyarı aşan işlemlerde veya yurda döviz girişinde Maliye'ye bildirim söz konusu olacak mıdır?... gibi) tereddütlere sebep olmuştur. Burada son düzenlemeler de dikkate alınmak suretiyle, karaparanın aklanmasının önlenmesiyle ilgili bulunan yükümlüler ve bunların ne tür sorumluluklarının bulunduğu son şekli ile izah edilmeye çalışılacaktır.

III. KARAPARA VE KARAPARAYI AKLAMA SUÇU

Öncelikle, karapara nedir, hangi paralar karapara sayılmıştır ve karaparayı aklama suçu nasıl oluşur, bu konuların açıklanması yararlı olacaktır.

Karapara fiillerini işleyerek karaparanın bizzat elde edilmesi, gelir suç kaynaklı olduğundan dolayı, zaten tek başına kovuşturma ve ceza gerektiren bir husustur. Ancak, "karapara aklama" karapara fiilini işlemeden farklı bir suç olarak karşımıza çıkmaktadır. Yasadışı olarak elde edilen var-

lıkların gerçek kaynağını gizlemek için başka varlıklara transfer edilmesi veya yasadışı gelirlerin ekonomiye aktarılması ve yasal amaçlarla kullanılması süreci "karapara aklama suçu" olarak tanımlanmaktadır Karapara fiilleri işlenerek bir gelir elde edilmesine rağmen ortada bu gelirin kaynağını gizlemeye veya ekonomiye yasal yollardan sokulmasına gerek duyulmuyorsa karapara aklama suçu da bahis konusu olmayacaktır. Örneğin, sadece karnını doyurmak için sokakta uyuşturucu satan kimse, ancak geçimini temin edecek kadar para kazanıp bunu harcıyorsa, ortada kaynağı gizlenecek ve yasal olduğu iddia edilerek ekonomiye sokulacak para söz konusu olmadığından, "karapara aklama suçu" da söz konusu olmayacaktır.

Karapara tanımı ülkeden ülkeye farklı olarak yapılmıştır Esasen, çoğu tanımlarda uyuşturucu madde kaçakçılığı asıl alınmıştır İsviçre ve Almanya gibi bazı ülkelerde uyuşturucu kaçakçılığı veya 1 yıldan fazla hapis cezası gerektiren fiiller karapara fiili sayılırken Danimarka ve Hollanda gibi ülkeler ise daha geniş tanımlar yapmışlardır Belçika, Fransa ve Yunanistan ise bizim gibi bir kısım fiilleri, konuyla ilgili olarak çıkardıkları kanunlarında, karapara fiili olarak saymışlardır İleriki bölümlerde konu daha detaylı olarak açıklanacaktır.

IV. KAYIT DIŞI EKONOMİ – KARAPARA İLİŞKİSİ

Kayıt dışı ekonomi, karaparayı içine alan bir kavramdır Diğer bir ifade ile her kara para kayıt dışı ekonominin içindedir ancak her kayıt dışı ekonomi faaliyeti kara para kapsamına girmeyebilir. Kayıt dışı ekonomi, "Resmi kayıtlara girmeyen ve belgelendirilemeyen, yani milli muhasebe kayıtlarında görülmeyen, gayri safi milli hasıla büyüklüklerine yansımayan tüm faaliyetler olarak" tanımlanabilir.

Genelde kayıt dışı ekonomideki işlemlerin özellikleri; bu işlemlerin nizam-sız olmaları, vergilendirilmemeleri, ltlememeleri olarak sıralanabilir.

Türkiye’de değişik mikro ve makro yöntemlerle yapılan hesaplamalarda, Türkiye’nin gayri safi milli hasılasının % 2’si ile % 140’ı arasında değişen oranlarda kayıt dışı ekonominin bulunduğu hesaplanmaktadır Birbirinden böylesine farklılaşan sonuçların ortaya çıkması, kayıt dışı ekonomi hesaplamasında bir kısım lmleme sorunlarının bulunduğunu göstermektedir

Kayıt dışı ekonomi hesaplamalarında maliye denetim elemanlarınca yapılan vergi incelemelerinden hareket edildiğinde; yıllara göre kayıt dışı faaliyetler veya matrah farklarının yıldan yıla farklı sonuçlar verdiği söylenbilir. Yıllık vergi inceleme oranının %1-3 gibi düşük bir oranda gerçekleşmesi nedeniyle bu oranların tek başına kayıt dışı ekonomiyi tam olarak açıklayabildiği söylenemez. Ancak yine de bu yöntemle milli gelirin % 40’ı dolayında bir kayıt dışı ekonomi bulunduğu sonucuna ulaşılmaktadır

Diğer taraftan kayıt dışı işçi alıştırma veya tarımda kayıt dışı üretimden hareketle de değişik kayıt dışı işlem hacmi hesaplamaları yapılabilmektedir. Ayrıca değişik ekonometrik modeller yoluyla yapılan hesaplamalarda ise, aynı konu için milli gelirin % 28’i civarında rakamlar bulunabilmektedir.

Kayıt dışı ekonomi genelde yasal faaliyetlerden oluşurken, karaparanın kaynağı ise tamamen suç sayılan ve gizlenen illegal faaliyetlerden oluşur. Kayıt dışı ekonomi genellikle şahsi tercihler sonucu oluşmasına rağmen karapara fiili genellikle örgütlü faaliyetler sonucu ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, kayıt dışı ekonomi milli gelir hesaplamalarına konu edilmesine rağmen, karapara nedeniyle yapılan iş ve üretimler milli gelir hesaplamaları-

na konu edilmemektedir.

V. KARAPARANIN EKONOMİYE ETKİSİ

Bir ülke için karaparanın iyi mi kötü mü olduğu sorusuna olumlu veya olumsuz cevaplar verilebilmektedir: Bazıları kaynağı ne olursa olsun para paradır, paranın akı karası olmaz diyerek savunma yapmaktadırlar Karapara ekonomi için vazgeçilmez bir unsurdur diyenlere karşılık diğer bazıları, finansal sistemin dünya için bir kamusal mal olduğu ve korunması gerektiğini ileri sürmüşlerdir. Çünkü, karapara ve kayıtdışı ekonominin hukuk devleti ve demokrasi üzerinde önemli ölçüde olumsuz etkileri vardır. Zira, karapara aklama faaliyetleri ile yasalar çiğnenerek ekonomik yozlaşma ve hukuksuzluk, haksız kazançlarla haksız rekabet ve toplumsal barışın zedelenmesi sonuçları doğmaktadır.

Ayrıca karapara aklamaya karşı çıkarılan yasalar ve yapılan düzenlemelerin kalkınmaya olumsuz etki yaptığı, sermayeyi ürküttüğü, mal ve hizmetlerin maliyetlerini artırdığı, ekonomideki durgunluğu artırıcı etkide bulunduğu, aklama için getirilen yasaların kalkınmaya karşı önceliğinin bulunmadığı ve ekonomik kalkınmadan sonra da söz konusu düzenlemelerin yapılabileceği ileri sürülmüştür.

Diğer taraftan düzenleme yapan ülkelerin diğer ülkelere göre dezavantajlı duruma geçebilecekleri, çünkü karaparayı önleme konusunda düzenleme yapmayan ülkelere daha yoğun bir şekilde sermaye akışının olacağı ileri sürülmüştür.

Ekonomide reel olarak büyüme vb. gibi bir değişiklik olmadan, karaparanın ekonomideki istikrarsızlığı artırıcı şekilde etkileyebilmesi mümkündür

Çünkü, dışarıdan döviz olarak ekonomiye giren karapara nedeniyle bu paranın karşılığı olarak dolaşıma çıkan ulusal para talebinin artması suretiyle, (para talebinin para arzı karşısında artması yoluyla) ulusal para değerlenecektir. Ulusal paranın değerlenmesi sonucunda ise ülkenin rekabet gücü düşer, ihracatı daralır, döviz kuru ve faizlerde ani dalgalanmalar olur, toplanan vergiler düşer ... vb. Dolayısıyla ülke ekonomisi karaparamın etkisiyle olumsuz olarak etkilenebilir.

Diğer taraftan, karapara aklama faaliyetleri nedeniyle gayrimenkul ve otomobil gibi lüks eşyalara olan talepler ani olarak artacağından, karapara, söz konusu iktisadi kıymetlerin değerlerinde de ani dalgalanmalar meydana getirebilecektir.

VI. KARAPARA İLE MÜCADELE EDEN KURULUŞLAR

Karaparayı önleme konusu ile yazımızın II. bölümünde de görüldüğü üzere Birleşmiş Milletler (UN), Avrupa Topluluğu ve Avrupa Konseyi, OECD, Uluslar arası Kriminal Polis Örgütü (İTERPOL), **FATF (Financial Action Task Force : Mali Eylem Görev Grubu)** gibi bir çok uluslar arası kuruluş ve örgüt ilgilenmektedir. Bu örgütler, belirli programları ve yeni örgütlenmeleri teşvik ederek ve oluşturarak mücadelede daha etkin olmak istemektedirler. Bu anlamda, Amerikan Devletler Örgütü (OAS), Uyuşturucu Maddelerin Uluslar Arası Kontrolü Birleşmiş Milletler Programı (UNDCP), Avrupa Konseyi ve Pompidou Grubu (CEPG), Karayipler Mali Eylem Görev Grubu (CFATF) gibi program ve gruplar oluşturulmuştur.

Ancak konuyla esasen ilgili bulunan kuruluş ise, OECD bünyesinde G7 ülkelerinin öncülüğünde kurulan ve halen 28 üyesi bulunan FATF'tır. FATF tarafından karaparamın önlenmesi konusunda üye ülkelerin uyması

gereken "40 TAVSİYE" kararı yayınlamıştır Bu tavsiyelerin özeti sayılabilecek olanlar aşağıya alınmıştır

- a. Üye ülkeler Viyana Anlaşmasına uymak için önlem almalıdırlar,
- b. Yapılan düzenlemelerde karapara aklama suçları (uyuşturucu madde kaçakçılığı ..) sayılmalıdır
- c. Düzenlemelerde müsadere ve soruşturmaya yönelik kararlar ve önlemler alınmalıdır
- d. Karapara ile mücadelede finansal sistemin (bankalar ve bankalar hari - cindeki) rolü artırılmalıdır
- e. Finansal kuruluşların müşteri kimlik bilgilerinin tespiti ve kayıtların saklanması sağlanmalıdır
- f. Finansal kuruluşlar yaptıkları işlemlerde gerekli özeni göstermelidirler (karapara aklaması olması halinde müşteri uyarılmamalı, sonuçta karapara aklama olmasa bile ilgili makamlara şüpheli işlemlerin bildirilmesi ne - deniyle ilgili memurlar sorumlu olmamalıdır)
- g. Karapara aklaması konusunda düzenleme yapmayan ülkelerle olan işlemlere üye ülkeler özel önem ve itina gösterilmelidir.
- h. Yapılacak düzenlemelerde karapara aklamayı engelleyici makam ve denetim mekanizması açıkça belirtilmelidir

i. Kararın aklanması konusunda uluslar arası işbirliği yapılmalıdır (Bilgi alışverişi, suçluların iadesi, müsadere, karşılıklı adli yardımlaşma, kontrollü teslimat gibi konularda bu işbirliği sağlanmalıdır.)

Söz konusu tavsiyelere üye ülkelerin uyumu ise, anket şeklindeki hukuk ve maliye konularındaki soruların üye ülkelere sorulup, üye ülkeler tarafından verilen cevapların FATF tarafından değerlendirilmesi yoluyla sağlanmaya çalışılmaktadır

Diğer taraftan, FATF bünyesinde üye ülkelerin temsilcilerinden oluşturulan bir inceleme heyeti marifetiyle, bizzat ilgili üye ülkeye gidilmek ve burada ilgili kuruluşları (Mali Suçları Araştırma Kurulu, Merkez Bankası, Emniyet Genel Müdürlüğü, Adalet Bakanlığı, Hazine vb.) incelemek yoluyla da tavsiyelere uyum denetimi yapılmaktadır. Denetleme sonucu hazırlanan rapor ise FATF genel kurulunda tartışılmakta ve değerlendirilmektedir.

VII. KARAPARA AKLAMA KONUSUNDA TÜRKİYE UYGULAMASI

Türkiye uygulamasında, 4208 Sayılı Kanuna göre bir kısım suç fiilleri karapara fiilleri olarak sayılmıştır. Söz konusu fiiller aşağıdaki gibidir:

A. Karapara Fiilleri

1. 1918 sayılı Kaçakçılığı Men ve Takibine Dair Kanundaki,

A- Herhangi bir maddeyi veya eşyayı gümrük muamelesine tabi olmaksızın Türkiye'ye ithal veya ithale teşebbüs etmek;

B- Türkiye'ye ithali veya Türkiye'den ihracı yasak olan herhangi bir madde veya eşyayı ithal veya ihraç veya bunlara teşebbüs etmek; Devletçe ihraç şartıyla müşterisine satılan eşya ve maddeleri dahilinde satmak veya mücbir sebep olmaksızın muayyen müddet zarfında ihraç etmemek;

C- Yukarıda belirtilen kaçak eşyayı memleket dahilinde bir yerden diğer yere bilerek nakletmek veya satın almak veya satmak veya saklamak veya satılığa arz etmek veyahut alınıp satılmasına delalet eylemek;

D- Devlet tekeli altında bulunan maddeleri mezun veya yetkili olmaksızın Türkiye'ye ithal veya ithale teşebbüs etmek, memleket içinde bir yerden diğer yere sevk ve nakletmek, saklamak, satılığa çıkarmak veya satmak, bilerek kabul etmek, satın almak, istimal veya istihlak etmek (tüütün ve sigara kağıdı mutlak olarak), Türkiye dahilinde imal etmek veya imal için hariçten alet ve edevat ithal eylemek veya ithaline teşebbüs etmek veya bu alet ve edevatı dahilinde imal etmek veya nakletmek veya istimal etmek veya hıfz etmek veyahut failin ne maksatla kullanacağını bilerek tedarik eylemek;

E- Hususi kanunları mucibince muayyen işler için resimden muaf olarak veya az resimle ithal olunan veya hükümetçe verilen resme veya inhisara tabi maddeleri, tahsis edildikleri yerlerden başka yerlerde kullanmak veya satmak, bilerek satın almak, kanuni hakkı olmaksızın veya hakkından fazla olarak almak veya bu hususta beyanname doldurmak veya tasdik ettirmek veya etmek,

2. 6136 sayılı **Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkında Kanundaki**, ateşli silahlarla mermilerin ve bıçaklarla salt saldırı ve savunmada kullanılmak üzere özel olarak yapılmış bulunan sair suç aletlerinin ülkeye sokulması, ülke içinde kama, hançer, saldıрма, şişli baston, sustalı çakı, pala, kılıç, ka

satura, süngü, sivri uçlu ve oluklu bıçaklar, topuz, topuzlu kamçı, boğma teli veya zinciri, muşta ile salt saldırı ve savunmada kullanılmak üzere özel nitelikteki benzeri aletlerin yapımı,

3. 2238 sayılı **Organ ve Doku Alınması, Saklanması ve Nakli Hakkında Kanundaki**, bir bedel veya başkaca çıkar karşılığı organ ve doku alınması ve satılması,

4. 2863 Sayılı **Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması Hakkında Kanundaki**, taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarını bulanlar malik oldukları veya kullandıkları arazinin içinde kültür ve tabiat varlığı bulunduğunu bilenler veya yeni haberdar olan malik ve zilyetler bunu en geç üç gün içinde , en yakın müze müdürlüğüne veya köyde muhtara veya diğer yerlerde mülki idare amirliğine bildirmeyip yurt dışına çıkarma, ören yerleri ve müzelerdeki taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarından izin almadan kopma çıkarma ve araştırma, sondaj ve kazı için ilgili makamlardan izin alma,

5. 213 sayılı **Vergi Usul Kanununun** 344 üncü maddesinin 2 ve 3 numaralı bentlerindeki, sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı vesikalar tanzim etmek veya bunları bilerek kullanmak ile vesikaları tahrif etmek, asıllarına uygun olmayan vesika ve suretler tanzim etmek veya tahrif edilmiş vesikalarla asıllarına uygun olmayarak tanzim edilmiş vesika ve suretleri bilerek kullanmak,

6. 765 sayılı **Türk Ceza Kanunundaki**;

Devletin Şahsiyetine Karşı İşlenen Cürümler (TCK.'nun 125-173 arasındaki maddeler)

Madde 125- Vatan Hainliği: Devletin Ülkesine Ve Egemenliğine Karşı Suçlar

Madde 126- Vatandaşın Devlete Karşı Silah Kullanması Veya Harbe Katılması

Madde 127- Devlete Karşı Harbe Veya Düşmanca Hareketlere Tahrik, Yabancı Devlet Müdahalesine Çalışma, Milli Menfaatlere Karşı Hareketler, Propaganda Suçu

Madde 128- Asker Toplama, Yabancı Devlete Düşmanca Hareketler Türkiye'ye Harp Tehlikesine Koyma

Madde 129- Düşman Askeri Hareketlerine Yardım, Düşmanla Ticaret

Madde 130- Harp Zamanında Taahhüdü Yerine Getirmemek, Taahhüde Hile Karıştırmak,

Madde 131- Askeri Tesisleri Tahrip,

Madde 132- Devletin Güvenliğine Siyasi Menfaatlerine İlişkin Belgeleri Yok Etme Veya Bozma, Devletin Güvenliğine İlişkin Bilgileri Elde Etme,

Madde 133- Askeri Veya Siyasi Casusluk,

Madde 134- Taksirle İşlenen Casusluk,

Madde 135- Gizli Askeri Bölgelere Girme, Devlet Güvenliği İle İlgili Belgeleri Bulundurma,

Madde 136- Devlet Sırlarını İfşa,

Madde 137- Yayılması Yasaklanan Haberleri İfşa,

Madde 138- Devlet Sırlarından Yararlanma, Devlet Hizmetinde Sadakatsizlik,

Madde 139- Harp Zamanında Devlet Buyruklarına Uymama,

Madde 143- Milletlararası Dernekleri İzinsiz Kurma, Böyle Bir Derneğe İzinsiz Girme,

Madde 144- Vatana Manevi Hıyanet, Düşman Devletten Nişan Veya Aylık Alma,

Madde 145- Milli Bayrağa Veya Milli Alamelere Saldırı,

ve yine Türk Ceza Kanununun aşığındaki;

Madde 179- Kişı Hürriyetinden Mahrumiyet

Madde 192- Tehdit İle Menfaat Temini

Madde 264-Yıkıcı, Öldürücü Aletler veya Ateşli Ecza Kaçakçılığı ve Ticareti

Madde 316- Paralarda Kalpazanlık

Madde 317- Para Değerini İndirerek Tağyir

Madde 318- Taklit Parayı Tedaviile ıkartma

Madde 319- Cezayı Arttıran Haller

Madde 322- Kıymetli Damgalar

Madde 325- Kamu Taşıma Biletlerinde Kalpazanlık

Madde 332- Devlet Mührünü Taklit veya Kullanma

Madde 333- Resmi Mühür ve aletleri Taklit ve Kullanma

Madde 335- Taklit İzleri Kapsayan Şeyin Satılması

Madde 339- Resmi Belgede Sahtecilik

Madde 341- Resmi Belgenin Suretiyle Sahtecilik

Madde 342- Memur Olmayan Kimsenin Resmi Belgede Sahteciliği

Madde 345- Hususi Belgede Sahtecilik

Madde 350- Meşruiyet Belgelerinde Sahtecilik

Madde 403- Uyuşturucu Madde Ticareti

Madde 404- Uyuşturucu Madde Kullanma, Kullanılmasını Kolaylaştırma

Madde 406- Cezayı Arttıran Özel Haller

Madde 435- Fuhşa Teşvik

Madde 436- Kadın Ticaret: Erkeğe Kadın Tedariki

Madde 495- Yağma

Madde 496- Senedin Yağması

Madde 497- Cezayı Arttıran Haller

Madde 498- Korkularak Faydalanma

Madde 499- Adam Kaldırma

Madde 500- Adam Kaldırmada Haberleşme Nakli

Madde 504- Mevsuf Dolandırıcılık

Madde 506- Hileli İflas

maddelerindeki,

Fillerin işlenmesi suretiyle elde edilen;

- para
- her türlü kıymetli evrak (para yerine geçen),
- mal veya gelirler

sözü edilen para, evrak, mal veya gelirlerin;

■ birbirine dönüştürülmesinden elde edilen her türlü maddi menfaat ve değerler (bir para biriminden diğer bir para birimine çevrilmesi de dahil)

karaparayı ifade etmektedir.

Yukarıda görüldüğü üzere; değişik kanunlarda belirtilen bir çok fiil karapara fiili kapsamında sayılmasına rağmen, aşağıda sayılan hususların karapara fiillerinin kapsamına alınmaması kamuoyunda yoğun bir şekilde eleştiri konusu yapılmıştır Kapsam dışı kalan eleştiri konusu bu fiiller şunlardır:

- Zimmet, irtikap, rüşvet, izinsiz kumar oynatma,
- Memuriyet görevini ihmal veya kötüye kullanma,
- Sermaye piyasası ile ilgili "insider trading" (gizli bilgilerin satılması),
- Karşılıksız çek düzenleme,

- Tefecilik

B. Karapara Aklama Suçu

Genel olarak karapara aklama suçu, "yasadışı faaliyetlerden elde edilen gelirin kaynağını, sahibini, kontrol edenini, yerini gizlemek veya şeklini değiştirmek niyetiyle işlem yapılması veya işlem yapılması girişiminde bulunulması" olarak tanımlanabilir

Türkiye uygulamasında ise karapara aklama suçu, Türk Ceza Kanununun 296 ncı maddesinde belirtilen haller haricinde, (suçu işleyen failin veya failinin korunması (ilk suç kabahat değil cürüm olmalıdır ki burada kastedilen yeni suç oluşsun) usul veya furuunun, karı veya kocasının yahut kardeşinin lehine olarak faili gizleme veya haber vermemesi hali) yukarıdaki bölümde tek tek sayıldığı üzere, 4208 sayılı kanunda belirtilen karapara fiillerinin işlenmesi suretiyle elde edilen **karaparanın**

(1) elde edenlerce

- meşruiyet kazandırılması amacıyla değerlendirilmesi,

(2) bu yolla elde edildiği bilinen karaparanın başkalarınca

- iktisap edilmesi,
- bulundurulması;

(3) elde edenlerce veya başkaları tarafından;

- kullanılması, veya

- kaynağının
- niteliğinin
- zilyedinin
- malikinin
  - ✓ değiştirilmesi,
  - ✓ gizlenmesi veya
  - ✓ sınır ötesi harekete tabi tutulması veya bu hareketin gizlenmesi,

(4) yukarıda belirtilen suçların hukuki sonuçlarından failin kaçmasına yardım etmek amacıyla;

- kaynağının değiştirilmesi
- yerinin değiştirilmesi
- transfer yoluyla aklanması veya
- karaparanın tespitini engellemeye yönelik

fiillerini ifade etmektedir.

Dikkat edilirse karapara fiilleri zaten diğer kanunlar çerçevesinde suç kapsamındadır ve bu suçların işlenmesi halinde ilgili kanunlarda belirtilen cezalar söz konusu olacaktır. Söz konusu fiillerin işlenmesi suretiyle elde edilen ve miktarı büyük olup meşruiyet kazandırmak amacıyla veya yasal yollardan elde edildiği izlenimi vermek amacıyla yapılan yukarıdaki türden manipülasyonlar "karapara aklama suçu" olarak belirlenmektedir.

Burada, karapara aklama suçu aynı fiilden türeyen ve suçtan elde edilen değerlerin ekonomiye sokulmasını sağlayan işlemler olarak, aynı fiilden türeyen ikinci bir suç şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Sadece geçimini temin etmek ve karnını doyurmak için caddelerde uyuşturucu satan bir kimse için karapara aklama suçu oluşmayacak ancak, uyuşturucu satışından geçiminin çok çok ötesinde büyük miktarlarda para kazanan ve bu paraya meşruiyet kazandırmak için manipülasyonlar yapan kişi için ise karapara aklama suçu gündeme gelecektir.

VIII. KARAPARA AKLAMAYA İLİŞKİN ÖRNEKLER

Örnek 1: Bay A yurda kaçak elektronik eşya getirmek ve uyuşturucu kaçakçılığı yapmak suretiyle bunları satmış ve elde ettiği 900 milyar lira kazancı ile bir adet mercedes marka araba bir adet villa satın almış ve kalanını da değişik ihtiyaçları için kullanmıştır

Örnek 2: Sınır ötesi (offshore) bankalara mevduat yatırılıp anında kredi olarak geri alma yöntemiyle karapara aklanabilmektedir.

Örnek 3: Sahte ve muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge kullanan XA.Ş. haksız yere 800 milyar lira KDV iadesi almıştır Bu para şirket ortakları tarafından kullanılmıştır

Örnek 4: Kapıkule sınır kapısından Hollanda'ya gitmek için çıkış yapmak ta olan 35 adet yolcunun vizelerinin sahte olması üzerine yapılan araştırmada, İstanbul'daki Y şahsı tarafından her bir vize başına 40.000. Alman Markı alındığı tespit olunmuştur Bu paralar ile Y şahsı repo yapmış ve hisse senedi almıştır.

Örnek 5: Casinolarda aklama, karaparayı kumar kazancı olarak gösterme şeklinde olmaktadır.

Örnek 6: Uyuşturucu satışından elde edilen paranın, nakit yerine, uyuşturucu nedeniyle borcu olanlar tarafından, işletilen erotik telefon hatlarında konuşma yapılması yoluyla ödenmesi suretiyle karapara aklanabilmektedir.

Örnek 7: Ölüm tarihleri bilinen ve yakın olan AIDS hastalarının sigorta poliçelerini, karapara sahiplerine satmaları yoluyla karapara aklanabilmektedir.

Örnek 8: Kazanan milli piyango biletlerinin karapara sahiplerince satın alınması yoluyla karapara aklanabilmektedir.

Örnek 9: Hayali ihracatla 1 liralık mal 25 liraya satılmış gösterilerek, karaparayı hem ihracat geliri gösterme imkanı vardır hem de KDV iadesi alınmaktadır ki bu da karaparadır.

IX. KARAPARA AKLAMA YÖNTEMLERİ

Yukarıdaki örneklerden de görüldüğü üzere, karapara birçok teknik yöntemle aklanabilmektedir. Teknolojinin ve yeniliklerin de yardımıyla her gün yeni yöntemler geliştirilebilmektedir. Hatta internet ortamında karaparası olanlara ilanlar verilmek suretiyle komisyon karşılığı bunların karaparasının aklanması yolları öğretilmektedir. Bazı yaygın olarak kullanılan karapara aklama yöntemleri aşağıdaki gibidir;

● **Parçalama** yöntemi (Structering, smurfing): Bu yöntemde düzenleme-

lerle getirilen nakit işlem bildirim sınırının altında işlem yapılarak aklama yapılmaya çalışılır Mesela Amerika Birleşik Devletleri 10.000.-\$' dan büyük tüm nakit işlemlerinin bildirilmesini istemiştir. Ancak, karapara aklayanlar 9.950.-\$ civarındaki tutarında (10.000.-\$' dan küçük miktarda) işlemler yaparak bu bildirim yükümlülüğünden kurtulmaya çalışmaktadırlar.

- Banka ve diğer mali kurumlarda yanlış ada, isimsiz olarak, gizli veya fiktif hesap açma yollarıyla da karapara aklanabilmektedir.
- Karapara sahipleri kâr güdüsüyle hareket eden Finansal Kuruluşlarla işbirliği yapmak suretiyle söz konusu paralarını aklayabilmektedirler.
- Yasal veya yasadışı şirketlerden (bunlar göstermelik veya paravan (shell) şirketler olabilir) yararlanmak suretiyle karapara aklanabilmektedir. Örneğin sınır ötesi bir of-shore banka şubesine para yatırılıp anında kredi olarak yatırılan bu parayı geri alma olayı gibi.
- Bankadan bankaya para transferleri ve havaleler yoluyla da karapara aklanabilmektedir. Zira, elektronik fon transferleri yeni finansal araçlarla çok daha kolay ve denetim dışı (herhangi bir kimlik tespiti vb. olmaksızın) yapılabilmektedir.
- Nakit paranın fiziken ülke dışına uçak, kargo, ihracat, kara-deniz yolları vasıtalarıyla kaçırılması suretiyle de karapara aklanması mümkündür.
- Döviz büfeleri, Casinolar, kumarhaneler gibi nakit işlemlerinin yoğun olduğu yerlerde karapara aklanması daha kolay yöntemlerle yapılabilmekte karaparalar sanki kumardan kazanılmış gibi gösterilmektedir.

● Hayali ihracat, sahte ve muhteviyat itibariyle yanıltıcı belgelerin kullanılması suretleriyle kara paranın aklanması yöntemi yaygın bir uygulamadır.

● Avukatlar, mali müşavirler gibi bir kısım profesyonel kişiler aracılığıyla da karapara aklanabilmektedir.

X. KARAPARA AKLAMA SUÇUNUN OLUŞMASINDAKİ AŞAMALAR

Elde edilen karaparanın zaman içinde harcanabilmesi, söz konusu paranın değerini koruması, kaynağı sorgulandığında kanuni yollardan kazanıldığına ileri sürülebilmesi ve kimsenin dikkatini çekmeden muhafaza edilmesi ve elde edildiği yerin dışında harcanabilmesi için söz konusu karaparanın gizlenmesi ve kanuni gerekçesinin hazırlanması gerekmektedir. Bu nedenle karaparanın herhangi bir suretle varlığa dönüştürülmesi işlemleri karapara aklama suçunun aşamalarını oluşturmaktadır. Bunlar, aşağıda açıklandığı üzere üç aşamadan müteşekkildir.

1. Yerleştirme (Plasman)

Genellikle büyük miktarlarda ve nakit olan karaparanın bu formdan kurtarılarak, dikkat çekilmemesi için, mali sistem içine sokulması yada yurt dışını çıkarılması aşamasıdır. Bu aşama karapara aklayıcılar için, kaynağı gizleme açısından en zor fakat karapara aklamayı önleyiciler ve deneticiler için ise en kolay aşamadır.

2. Ayrıştırma (Layering)

Karaparanın kaynağını gizlemek amacıyla yapılan farklı nitelikte ve çok sayıdaki karmaşık işlemlerle, gelirin elde edildiği kaynaktan sebep ve fiziki olarak ayırma aşamasıdır Böylece iz sürme zorlaştırılır

3. Birleştirme (Integration)

Önceki iki aşama nedeniyle artık yasal açıklama yapılan işlemler yoluyla paraların normal yollardan ekonomiye girme aşamasıdır Artık bu aşamada karapara tamamen parçalanmış, bir çok işlem görmüş, transfer edilmiş ... olduğundan takibi ve denetimi de çok güç bir hale gelmiştir.

Görüldüğü üzere, karaparanın aklanması için, suç fiilinden sonra bir gelirin elde edilmesi ve bu gelirin kullanılması ve değerinin korunması için yasal bir görüntü kazandırılarak gizlenmesi ihtiyacı bulunmaktadır Bu da ancak, yukarıda belirtilen aşamaların geçilmesi suretiyle sağlanabilmektedir.

XI. KARAPARA AKLAMA SUÇUNUN UNSURLARI

A. Maddi Unsur

4208 sayılı kanununun 2/a maddesinde belirtilen karapara fiillerinden elde edilen karaparanın elde edenlerce meşruiyet kazandırmak amacıyla değerlendirilmesi, bu yolla elde edildiği bilinen paranın başkalarınca iktisap edilmesi veya bulundurulması, elde edenlerce veya başkaları tarafından kullanılması, karaparanın elde edenlerce veya başkaları tarafından kaynağının, niteliğinin, zilyedinin veya malikinin değiştirilmesi veya gizlenme-

si, sınır ötesi harekate tabi tutulması veya bu hareketin gizlenmesi, yukarıda sayılan suçların hukuki sonuçlarından failin kaçmasına yardım etmek amacıyla karaparanın kaynağının veya yerinin değiştirilmesi, transfer yoluyla aklanması veya karaparanın tespitini engellemeye yönelik fiiller suçun maddi unsurlarıdır.

B. Manevi Unsur

Karapara olduğunu bilerek, karaparanın kendisi ve kaynağı ile faillerini gizleme kasdının olması ise suçun manevi unsurunu oluşturmaktadır.

XII. KARAPARAYI AKLAMAYI ÖNLEMENE YÖNELİK TEDBİRLER

Karaparayı aklamayı önlemeye yönelik birçok tedbir alınmaktadır. Bunları başlıklar halinde aşağıdaki gibi özetleyebiliriz:

- **Kimlik Tespiti:** Belli bir sınırın üzerinde yapılan parasal işlemlerde, işlemi yaptıranın kimliğinin tespit edilmesi olayıdır.
- **Nakit İşlem Bildirimi:** Belli bir sınırın üzerinde yapılan nakit işlemlerin ilgili makama veya otoriteye bildirilmesidir. (Genelde ülkeler 10.000-\$ civarında bir sınır belirlemektedir).
- **Şüpheli İşlem Bildirimi:** Karapara olmasından şüphelenilen işlemlerin işlemi yapanlarca ilgili makam veya otoritelere işlemi yaptıranın bilgisi dışında bildirilmesi işlemidir.

● **Dondurma ve Kısıtlama:** Karapara veya karapara şüphesi olan durumlarda söz konusu paranın ilgili finans ve mali kurumlarda tasarruf yetkisinin kısıtlanması ve dondurulması olayıdır. Bu durumda para sahipleri söz konusu fonları, soruşturma sonuçlanıncaya kadar kullanamamaktadırlar.

● **Müsadere:** Aklanan karapara ve nemalarına yetkili otoriteler tarafından el konulması olayıdır.

● **Diğer ülkelerle işbirliği:** Karapara aklanmasını önlemek amacıyla karşılıklı olarak; adli yardımlaşma, bilgi değişimi, kontrollü teslimat, ortak operasyon gibi konularda ülkeler işbirliği yapmakta ve ikili anlaşmalar imzalamaktadırlar. Mesela İngiltere'nin Viyana Sözleşmesini imzalayan 97 ve bunların dışında kalan 34 ülke ile uyuşturucu kaynaklı suçlardan elde edilen gelirin müsadere ve dondurulması konusunda karşılıklı işbirliği anlaşması vardır. Bu anlamda Türkiye; İtalya, Romanya ve Bulgaristan ile ikili anlaşmalar yapmış bulunmaktadır.

Türkiye uygulamasında 4208 sayılı Kanunun tanımladığı karapara fiillerini ve karapara aklama suçunu önlemek amacıyla bir kısım kurullar oluşturularak yükümlü olarak tanımlanan mali kuruluşlara ve kişilere uymaları gereken bazı zorunluluklar getirilmiştir. Bunlar aşağıdaki bölümlerde açıklanacaktır.

XIII. MALİ SUÇLARLA MÜCADELE KOORDİNASYON KURULU

4208 Sayılı Kanun uyarınca Mali Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulu, karapara aklanmasının önlenmesine yönelik çalışmalarda Mali Suçları

Araştırma Kurulunun yürüteceği faaliyetleri, ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte koordine etmek, uygulamaya ilişkin politikaları tespit etmek, mevzuat düzenleme ve tekliflerini değerlendirmekle görevlendirilmiştir. Kurul;

- Maliye Müsteşarının başkanlığında,
  - Maliye Teftiş Kurulu,
  - Maliye Hesap Uzmanları Kurulu,
  - Mali Suçları Araştırma Kurulu,
  - Hazine Müsteşarlığı Bankalar Yeminli Murakıpları Kurulu,
  - Hazine Kontrolörleri Kurulu ve
  - Sermaye Piyasası Kurulu Başkanları ile
  - Gelirler Genel Müdüri,
  - Banka ve Kambiyo Genel Müdüri,
  - Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdüri,
  - Dışişleri Bakanlığı Ortadoğu, Afrika ve Uluslararası Siyasi Kuruluşlar Genel Müdüri ve
  - İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanından
- meydana gelir.

Koordinasyon Kuruluna gerektiğinde Baş hukuk Müşaviri ve Muhakemat

Genel Müdürü, Gümrük Müsteşarlığı Teftiş Kurulu Başkanı, İçişleri Bakanlığı Kaçakçılık İstihbarat Harekat ve Bilgi Toplama Dairesi, Başkanı ile Başbakanlık, Sağlık Bakanlığı ve T.C. Merkez Bankasından en az genel müdür düzeyinde birer temsilci üye sıfatıyla katılmak üzere davet olunur. Kurul, gerek duyduğunda diğer kamu kurum ve kuruluşlarından da temsilci çağırabilir.

Görüldüğü üzere Mali Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kuruluna, değişik birimlerden geniş bir katılım sağlanmıştır. Kurulun sekreteryaya hizmetleri ise Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

XIV. MALİ SUÇLARI ARAŞTIRMA KURULU VE KARAPARA AKLAMA İNCELEMESİ

Görevi, karapara aklanmasının önlenmesine yönelik çalışmalar yapmak ve bu konuda alınması gereken önlemleri almak olan Mali Suçları Araştırma Kurulu tarafından, karapara aklama incelemeleri yürütülmektedir. Söz konusu Kurul direkt Maliye Bakanı'na bağlı olarak çalışmaktadır.

- Cumhuriyet savcıları veya Cumhuriyet savcılarının talimatı üzerine zabıta makamlarınca intikal ettirilen konular ve
- Cumhuriyet savcıları veya Cumhuriyet savcılarının karaparanın aklanması suçunun tespitine ilişkin ilettikleri talepler veya
- usulüne uygun olarak yapılan ihbarlar veya
- re'sen elde edilen diğer bilgi ve belgeler üzerine

Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından,

✓ doğrudan veya

✓ yapılacak ön inceleme sonucunda

gerekli görüldüğünde, karapara aklama suçunun araştırılması ve inceleme-
si görevleri; Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığının talebi üzerine;

■ ilgili birim amirinin teklifi ve

■ bağlı veya ilgili buldukları Bakanın onayı ile

belirlenen inceleme elemanları, vasıtasıyla yerine getirilir ki söz konusu
inceleme elemanları;

◆ Maliye Müfettişleri,

◆ Hesap Uzmanları,

◆ Gelirler Kontrolörleri,

◆ Bankalar Yeminli Murakıpları,

◆ Hazine Kontrolörleri ve Sermaye Piyasası Kurulu Uzmanları'ndan
oluşmaktadır.

Görevlendirme konusuna giren hususlarda adı geçen inceleme elemanları
4208 Sayılı Kanun uyarınca;

✓ bilgi ve belge istemeye,

- ✓ araştırma ve inceleme yapmaya,
  - ✓ uygulamayı takip ve
  - ✓ denetlemeye,
  - ✓ her türlü evrakın tetkikine
- yetkili kılınmışlardır

İnceleme elemanları tarafından tanzim olunarak Mali Suçları Araştırma Kuruluna tevdi edilen Araştırma ve İnceleme Raporları ilgili Cumhuriyet Savcılıklarına gereği yapılmak üzere gönderilmektedir

XV. KONTROLLÜ TESLİMAT

Karaparanın aklanmasının önlenmesi için, uluslararası operasyonların ya pılabilmesi ve suç örgütlerinin üyelerinin ve bunların tüm bağlantılarının bir bütün olarak ortaya çıkarılabilmesi amacıyla "kontrollü teslimat" düzenlemesi yapılmıştır. Bu konudaki İçişleri Bakanlığı tebliği ile karapara aklama olaylarının izlenme yöntemi açıklığa kavuşturulmuştur.

Kontrollü teslimat; suç faillerinin belirlenmesi, her türlü delilin tespiti, toplanması, kaçak veya kaçak olmasından şüphelenilen mal veya fonların müsaderesi amacıyla, yurt içinde dağıtılacak veya yurt dışından Türkiye'ye getirilerek dağıtılacak veya Türkiye'de hazırlanarak yurtdışına götürülecek veya Türkiye'den transit geçecek, uyuşturucu ve psikotrop maddeler, 1988 tarihli Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin Eki I ve II Numaralı Tablolar ile bu Tablo değişikliklerinde yer alan maddelerin ve bunlara bağlı fonlar veya karapara veya karaparaya kaynaklık edecek diğer her türlü kaçak veya kaçak ol-

masından şüphe edilen eşyanın yetkili makamların bilgisi ve denetimi altında nakillerini, ifade etmektedir.

Kontrollü teslimatın uygulanabilmesi için gereken şartlar

- a) Kontrollü teslimat kapsamına giren kaçakçılık faaliyetinin çok ciddi organize edilmiş olması,
  - b) Organizatörlerin, sermayedarların ve şebeke elemanlarının ortaya çıkarılması ve bunlar hakkında bütün delillerin tespiti için başka bir imkan bulunmaması,
  - c) Mal veya fonların gideceği son yere kadar herhangi bir boşluğa meydan vermeyecek şekilde denetimin sağlanabilmesi,
  - d) Kontrollü teslimat uygulamaya yeterli zamanın bulunması,
  - e) Türkiye’de hazırlanarak yurtdışına götürülecek veya transit geçecek her türlü kaçak mal veya fonlar için ayrıca;
1. Kontrollü teslimat yönteminin boşluksuz işleyeceği ve failer hakkında kovuşturma ve soruşturma açılacağına talep eden Devlet tarafından garanti edilmesi,
  2. Kontrollü teslimat uygulamasının sona erdiği, Türk vatandaşlarının yakalandığı ülke devleti tarafından Türk vatandaşları ile kontrollü teslimata konu mal veya fonlar ile bunların naklinde kullanılan araçlar ile karaparanın iadesi hususunun taahhüt edilmiş olması,

zorunludur.

Kontrollü teslimata, yukarıda belirtilen şartların varlığı halinde, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından karar verilir.

İzleme ve gözleme işleminin tehlikeye düşmesi veya kontrollü teslimat uygulamasına devam edilmesi halinde, delillerin kaybolması veya sanıkların elden kaçırılma ihtimalinin ortaya çıkması durumunda, karar gerek meksizin kontrollü teslimat uygulamasına derhal son verilir

Kontrollü teslimat uygulamasında yetki, kontrollü teslimat uygulamasına son verilen yer mahkemesine aittir. Kontrollü teslimat uygulaması Türk mahkemelerinin yargı yetkisini ortadan kaldırmaz.

XVI. MALİYE BAKANLIĞINA BİLGİ VERMEK VEYA BİLDİRİMDE BULUNMAK ZORUNDA OLANLAR (YÜKÜMLÜLER)

Kararın aklanmasını önlemekle ilgili mevzuatla kendilerine bir kısım bildirim ve kayıt tutma zorunluluğu getirilen ve ilgili yönetmelikte "yükümlüler" olarak anılanlar, aşağıda sayılan mali kuruluşlar ve kişilerden oluşmaktadır. Bunlar, genelde Avrupa ülkelerinde yapılan düzenlemelerde de kendilerine yükümlülük getirilen, kararın en yaygın olarak aklanmasının görüldüğü kuruluş ve kişilerden oluşmaktadır. Belirlenen yükümlüler, genelde ekonomiyi kavrayan ve karara aklanmasında boşluk yaratmayacak şekilde seçilmeye çalışılmıştır. Söz konusu yükümlüler;

a) Bankalar,

- b) Özel finans kurumları,
- c) Bankalar dışında asli faaliyeti kredi kartı ihraç etmek olan kurumlar,
- d) Ödünç para verme işleri hakkındaki mevzuat kapsamındaki ikrazatçı- lar, finansman ve faktoring şirketleri,
- e) 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu kapsamındaki sigorta ve reasü- rans şirketleri,
- f) İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Takas ve Saklama Bankası A.Ş.,
- g) Sermaye piyasası aracı kurumları ve portföy yönetim şirketleri,
- h) Yatırım fonları,
- i) Yatırım ortaklıkları,
- j) Kıymetli madenler borsası aracı kuruluşları,
- k) Kıymetli maden, taş veya mücevherlerin alım - satımını yapanlar
- l) Kambiyo mevzuatında belirtilen yetkili müesseseler,
- m) Posta İşletmesi Genel Müdürlüğü dahil her türlü posta ve kar go şir- ketleri,
- n) Finansal kiralama şirketleri,
- o) Ticaret amacıyla gayrimenkul alım satımı ile uğraşanlar veya buna ara- cılık edenler;
- p) Tâlih oyunları salon işletmeciliği yapanlar,
- q) İş makineleri dahil her türlü deniz, hava ve kara nakil vasıtalarının alım satımı ile uğraşanlar;

- r) Tarihi eser, antika, sanat eseri koleksiyoncuları ve alım satımı ile uğraşanlar veya bunların müzayedeciliğini yapanlar,
- s) Spor kulüpleri' dir.

Yukarıda adı geçen yükümlülere, şu anda, karapara aklamayı önlemekle ilgili temelde iki hususta mükellefiyetler getirilmiştir. Bunlar müşterilerinin kimliklerini tespit etmeleri ve şüpheli işlemleri bildirmeleridir. Adı geçen yükümlülerin, bu konularda uymaları gereken hususları ise kısaca aşağıdaki bölümlerde açıklayacağız.

XVII. MÜŞTERİ KİMLİKTESBİTİ

Karapara aklamayı önemli ölçüde önleyecek olan tedbirlerin başında, mali kuruluşların müşterilerinin kimliklerini açık bir şekilde bilmeleri ("know your customer") ve tespit etmeleri gelmektedir. Karapara aklama, vergi kaçakçılığı gibi diğer suçların bir çoğunun failleri doğal olarak gerçek kimliklerini saklama eğilimindedirler. Örneğin, bir bankada isimsiz veya sahte veya ilgisiz kimseler adına hesap açtırılması ve bu suretle karapara aklama veya vergi kaçırma amacı güdülmesi çok yaygın bir uygulamadır. Tüm bu açılardan müşteri kimliğinin doğru olarak tespiti çok önem taşımaktadır.

Müşteri kimliklerinin tespiti yoluyla hem hayali hesaplar açılmayacak, hem de müşteriler kendi asıl kimlikleri ve işleriyle uygun olarak işlem yapacaklardır. İşlemlerin gizlenmesinin önlenmesi, kişilerin işlemlerinin sorumluluğunu taşıması, diğer bir ifade ile işlemleri nedeniyle ilgili şahıslara ulaşılabilmenin ve sorgulamasının sağlanmış olması yoluyla karaparanın aklanmasını büyük ölçüde önleyecektir.

A. Kimlik Tespiti Yapmak Zorunda Olan Yükümlüler

III. Bölümde belirtilen yükümlüler ile birlikte

● Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü ve

● Türkiye Jokey Kulübü;

aşağıda açıklanacak kapsama giren işlemleri olması halinde, müşterilerinin kimliklerini usulüne uygun olarak tespit etmek zorundadırlar.

B. Kimlik Tespiti Gereken İşlemler ve Parasal Sınır

Yukarıda sayılan ve kimlik tespiti yapmak zorunda olan yükümlüler ile bunların Türkiye'deki her türlü şube, acente, temsilci, ticari vekilleri ve benzeri bağlı birimleri herhangi bir parasal sınırlamaya tabi olmaksızın ve recekleri kiralık kasa hizmetleri ile taraf oldukları veya aracılık ettikleri toplam tutarı **iki milyar** Türk Lirası veya muadili dövizli aşan her türlü; alım-satım, havale, ödeme, saklama, takas, trampa, borç alma, borç verme, borcun nakli, alacağın temliki, kiralama, kiraya verme, sigortalama, mevduat, kar-zarara katılma hesabı veya cari hesap açtırma ve bu hesaplardan para çekme veya yatırma, mevduat hesabı niteliğindeki mevduat sertifikaları karşılığında ödeme yapılması, çek ve senet tahsili, repo ve sermaye piyasa işlemleri ile benzeri işlemlerde, bu işlemleri yapmadan önce müşterilerinin ve konuya taraf olanların kimliklerini tespit etmek ve usulü dairesinde son işlem tarihini takip eden takvim yılı başından itibaren beş yıl süreyle muhafaza etmek zorundadırlar.

Merkezi Türkiye'de bulunan yükümlülerin yurtdışındaki şube ve acente-

leri de, yurtiçinden yurtdışına, yurtdışından yurtiçine yapılan transferler dahil Türkiye ile yapılan işlemler açısından, ülkeler itibariyle, Bakanlıkça, birinci fıkra hükümlerine tabi tutulabileceklerdir.

C. Kimlik Tespitine Gerek Olmayan Haller

Kimlik tespiti yapmak zorunda olan yükümlülerin; genel, katma ve özel bütçeli idareler, kamu iktisadi teşebbüsleri, kanunla kurulan kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlarla yapacakları işlemler ile bankalar ve özel finans kurumlarının kendi aralarında, kendi namlarına yapacakları işlemler de kimlik tespiti yapma zorunluluğu bulunmamaktadır.

Ayrıca, sorumluluğu bankalara ait olmak üzere, Bakanlıkça belirlenen iş kollarında faaliyette bulunan banka müşterilerinin kimliklerinin de tespit zorunluluğu bulunmamaktadır.

D. Kimlik Tespit Usulü

Kimlik Tespiti;

Gerçek kişiler için;

- nüfus cüzdanı,
- sürücü belgesi veya
- pasaport,

Yabancı uyruklu gerçek kişiler için;

- kendi ülke pasaportu veya

- "yabancılar için ikamet tezkeresi",

Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişiler için;

- tescile dair belgelerin bir örneği ile
- tüzel kişi adına hareket eden kişinin temsile yetkili olduğuna dair belge ve
- imza sirküleri,

Vakıflar için;

- Vakıflar Genel Müdürlüğü'nde tutulan sicil,

Dernekler için;

- İl emniyet müdürlüklerinde tutulan dernekler kütüğündeki kayda ilişkin belgeler,

Tüzel kişiliği olmayan teşekküllerde ise

- İdare etmeye yetkili olduğuna ilişkin karar ve
- işlemi yapan gerçek kişinin kimliği veya
- bunların noterce onaylanmış suretlerinin

ibrazı sonrası okunabilir fotokopisinin alınması veya işlemle ilgili evrakın arkasına kimlikte yer alan bilgilerin kaydı suretiyle yapılacaktır

İşlemlerin başka bir gerçek kişi adına yapılması halinde ise, adına hareket edilen kişinin de ayrıca kimliğinin tespit edilmesi gerekmektedir.

Kimliği tespit edilenlerin müteakip işlemleri, ibraz edecekleri kimlikte yer alan bilgilerin yükümlüde bulunan bilgiler ile karşılaştırılması suretiyle yapılacaktır

Yükümlüler, iki milyar liranın altındaki işlemlerde kendi belirledikleri usul ve esaslara göre kimlik tespiti yapabileceklerdir.

XVIII. şüPHELİ İşLEMLER

A. şüpheli İşlem Nedir?

şüpheli işlem, yukarıda sayılan ve şüpheli işlemleri bildirmek zorunda olan yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığı ile yapılan veya yapılmaya teēebbs edilen işlemlere konu para ve para ile temsil edilebilen değerlerin, yasadışı yollardan elde edildiğine dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması halidir. Bu haller mevzuat ve düzenlemelerle sınırlandırılmamıştır ve günün şartları, teknolojinin gelişmesine paralel olarak yeni yeni şüpheli işlem tipleri ortaya çıkabilir.

B. şüpheli İşlemleri Bildirmek Zorunda Olan Yükümlüler Kimlerdir?

III. Bölümde belirtilen yükümlüler ile birlikte,

- Noterler,
- Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü,
- Tapu Sicil Müdürlüğü ve
- Türkiye Jokey Kulübü

aşağıda açıklanan şekilde şüpheli işlemleri bildirmek zorundadırlar.

Şüpheli işlem bildirimini, gerçek kişilerin bizzat kendileri, tüzel kişilerin kanuni temsilcileri ve tüzel kişiliği bulunmayanların ise yöneticileri veya bunlar tarafından yetkili kılınan görevlileri tarafından yerine getirilecektir

Şüpheli işlemler bildirimini, şüpheli işlemleri bildirmek zorunda olanlara ait şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ve benzerleri tarafından yapılacaktır.

Yabancı kişi veya kuruluşların Türkiye’de faaliyet gösteren birimlerinin (şube, acente gibi) yükümlü olması durumunda, şüpheli işlemlere ilişkin bildirim bu birimler tarafından yerine getirilmesi gerekmektedir

C. Şüpheli İşlem Tipleri Nelerdir?

Maliye Bakanlığı, şüpheli işlemlerde keyfiliği ortadan kaldırmak, yükümlülere ve ilgilileri yardımcı olmak ve bir kılavuz oluşturmak amacıyla; Mali Suçları Araştırma Kurulunun 2 Nolu Genel Tebliği ile aşağıdaki işlemleri "şüpheli işlem" olarak değerlendirmiştir.

1 - İşlem yapılırken normalde herkesin vermesi gereken bilginin verilmemesinde isteksiz davranılması, kimlik bilgilerinin edinilmesinde zorluklarla karşılaşılması, çok az veya gerçek dışı bilgi verilmesi, sahteliğinden şüphelenilen belge ibraz edilmesi, mali durumla ilgili yanıltıcı beyanlarda bulunulması, yapılan işlemin beyan edilen amaca uygun düşmemesi,

2 - Uyuşturucu ve kaçakçılık gibi suçlar ile terörist organizasyonların mevcut olduğu ülkelerden ve sınır ötesi merkezlerden (offshore-centres)

veya bu ÷lke ve merkezlere normal olmayan büyük meblağlı transferlerin yapılması,

3 - Kişinin banka ve diğer yükümlüler nezdindeki hesaplarında anormal bir artışın tespit edilmesi ve bu hesaplarda büyük miktarlarda atıl paraların tutulması,

4 - Müşterinin sürekli iş yaptığı veya para gönderdiği adresler dışındaki adres ve hesaplara, şüpheyi gerektirecek şekilde önemli ölçüde para transfer etmesi,

5 - Kötü bir ünü olan, belli bir iş kaynağı, ticari geçmişı ve alt yapısı olmayan bir kimse adına veya hesabına büyük miktarlarda nakit hareketlerinin olması veya yurtdışından büyük miktarlarda nakit gelmesi,

6- Genelde bir hesap kullanılmaksızın, yurtdışından veya yurtdışına önemli miktarlarda para transferi yapılması, yeterli açıklama yapılmadan, elektronik fon transferlerinin gerçekleştirilmesi ve bunların nakit olarak ödemesinin istenmesi,

7- Kişinin aynı yükümlü nezdinde, alışılmadık bir şekilde birden fazla hesabının olması ve bu hesaplar toplu olarak ele alındığında büyük meblağlara ulaşılması veya aynı hesapta toplanabilecek tutarların parçalara bölünerek ayrı ayrı hesaplarda tutulması veyahut devamlı bilgi verme kapsamına dahil olmamak amacıyla işlem miktarının, bildirim yapılmayacağı tutara düşürülmesi,

8 - Çok sayıda kişinin, makul açıklama yapmadan aynı hesaba ödeme yapması veya birçok ayrı hesaptan aynı hesaba transferin yapılması,

9 - Yurt içinde bir bankayla çalışmayı gerektirmeyecek kadar az ticari işlem hacmi olanların, yabancı bankalara fon transferi için emanet hesap açtırmaları veya sadece fon transfer etmek amacıyla açılan hesaplara yatırılan nakdin kısa süre bekletilerek herhangi bir işleme tabi tutulmaksızın geçici hesaplara aktarılması,

10- İşletme faaliyetleriyle orantısız hesapların olması ve bu hesaplar arasında transfer işlemlerinin yapılması, bu hesaplardan ticari saikle yapılmadığı açıkça belli olan işlemlerin gerçekleştirilmesi, kişiyle veya şirketle açıkça bağlantısı olmayan kişilere mutata olmayan şekillerde ödemelerin yapılması,

11 - Yüksek meblağlarda kredi veya borç para alınması ve bunun makul bir açıklaması olmadan beklenmedik bir şekilde kısa sürede geri ödenerek kapatılması,

12 - Yurt dışında bir hesap teminat gösterilerek, yurt içinde kredi alınması, daha sonra bu kredi ödenmeyerek borcu veren kurumun teminat gösterilen hesaptaki parayı haciz ederek yurda getirme koşullarının oluşmasının sağlanması veya yurt içinde normal koşullarda alınan bir kredinin geri ödenmesinin yurt dışında bulunan off-shore bankalardan yapılan transferlerle karşılanması,

13 - Kredi talebinde, alınacak olan kredinin nerede kullanılacağına yönelik ikna edici bilgilerin verilmemesi ve bu kredinin geri ödenmesine dair net bilgilerin sunulmaması.

14 - Birbirine yakın tutarda paranın yine birbirine yakın zamanda ülkeye dışına çıkması ve girmesi.

15 - Menkul kıymetler ve vadeli işlemler piyasasında açılan hesaplarda, işlem yapılmış görüntüsü vermek amacıyla birbirini karşılayacak tutarlarda ve bir amaç veya olağanüstü bir durum olmadığı halde alım-satım emirlerinin verilmesi,

16 - Borsada işlem yapmak üzere aynı anda açılan, sürekli kar ve zarar sonucu veren işlemlerin yapıldığı iki veya daha fazla hesapta, benzer işlemlerin yapılması ve bu hesaplardan yararlanan kişilerin aynı olduğundan şüphelenilmesi veya bilinmesi,

17 - Aracı kurum nezdinde açılan hesaplardaki büyük boyutlu zararın, sürekli bir başka yatırımcıdan gönderilen nakitle kapatılması veya başka hesaplardaki karın sürekli aynı yatırımcıya aktarılması,

18 - Aracı kurumlar nezdinde nakit olarak çok yüksek miktarda hesapların açılması ve ödemenin hesap açılırken veya takas gününde nakit olarak yapılması,

19 - Aracı kurumlar nezdinde işlem miktarını ve hareketleri dikkat çekici kılmamak amacıyla, aynı tür işlemlerin yapıldığı çok sayıda hesabın açılması.

Yukarıda sayılan şüpheli işlem tipleri sadece bunlarla sınırlı olmayıp rehber mahiyetindedir. Şüpheli işlem başka bir tarz ve mahiyette gerçekleşebilir. Yukarıda sayılan tiplere uygun olmamakla birlikte işlemin tarz ve mahiyeti şüphe uyandırıyor, bu işlemin de şüpheli işlem olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

D. Şüpheli İşlemi Bildirim Usulü

Yükümlüler, şüpheli işlemle karşılaştıklarında, gerekli kimlik tespitlerini yaptıktan sonra, şüpheli işlem hakkında gerekiyorsa yetki ve imkanları ölçüsünde araştırmalar yaparak edinilen bilgi ve bulguları göz önüne alıp, Başkanlık tarafından hazırlanan Şüpheli İşlem Bildirim Formunu doldurarak Başkanlığa göndereceklerdir. Bildirimde bulunan işlemle ilgili olarak, daha sonra yeni bilgi ve bulgular elde edilirse, bildirim formu tekrar doldurulup, daha önce yapılan bildirimle ek olduğu belirtilerek Başkanlığa gönderileceklerdir.

Şüpheli işlemlerin devamlı bilgi verme kapsamında bildirilmiş olması, ayrıca şüpheli işlem olarak bildirim zorunluluğunu ortadan kaldırmamaktadır.

Şüpheli işlemlerin bildirilmesinde herhangi bir parasal sınır gözetilmeyecektir. Tutarı ne olursa olsun işlemden şüpheleniliyorsa bildirim konusu yapılacaktır.

Şüpheli İşlem Bildirim Formunun, bu işlemin sonuçlandırılması konusunda imza yetkisine sahip bir kişi tarafından imzalanması gerekmektedir. Banka ve özel finans kurumlarında ikinci imza, şube müdürü düzeyindeki görevlilerce atılması gerekmektedir.

Şüpheli işlemi bildiren yükümlü veya yükümlünün işlemi fiilen yapan ve yöneten mensupları veya bunların kanuni temsilcileri, bildirimle ilgili olarak şüpheli işleme taraf olanlara hiçbir şekilde bilgi vermeyeceklerdir.

Şüpheli işlemler, işlemin tespit edildiği tarihten itibaren en geç on gün

içinde Başkanlığa bildirecektir. Ancak gecikmesinde sakınca görülen hal-lerde şüpheli işlem ve işleme taraf olanların, derhal, Başkanlığın yanı sıra yetkili ve görevli Cumhuriyet savcılığına da bildirilmesi gerekmektedir

Yükümlüler, düzenledikleri Şüpheli İşlem Bildirim Formu'nu, yukarıda belirtilen süre içinde, Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı - Bakanlıklar /ANKARA adresine veya Başkanlığın (0 312) 425 51 25 nolu faksına göndereceklerdir. Ancak, faksla gönderilip gönderilmediğine bakılmaksızın Şüpheli İşlem Bildirim Formunu' nun aslı taahhütlü postayla ya da elden Başkanlığa intikal ettirilecektir.

XIX. MALİYE BAKANLIĞINA DEVAMLİ BİLGİ VERİLMESİ

A. Nakit İşlemlerin Bildirilmesi

Yönetmelik değişmeden önce, yükümlü olarak belirlenen kişi ve kuruluşların 5 milyar Türk Lirası (veya muadilini) aşan işlemlerinin, 1 Ekim 1997 tarihinden itibaren Mali Suçları Araştırma Kurulu'na bildirilmesi gerekiyordu. Ancak, 28 Eylül 1997 tarihinde yapılan yönetmelik değişikliği ile önce süre 1 Ocak 1998 tarihine uzatıldı. 25.12.1997 tarihinde yapılan değişiklikle de "Bakanlık devamlı olarak istenecek bilgileri, parasal sınırlar yükümlü grupları, uygulama tarihi, şekil, usul ve esaslar itibariyle belirlemeye, bu bilgilerin yükümlüler nezdinde tutulmasını düzenlemeye ve belirlenecek süre ile saklanmasını istemeye yetkilidir" hükmü getirilerek, 5 milyar Türk Lira sınırını aşan nakdi işlemlerin devamlı surette yükümlülerce Maliye Bakanlığına bildirilmesi uygulamasına hiç başlanılmadan yürürlükten kaldırılmış oldu. Diğer bir ifade ile yürürlükteki mevzuata göre; artık 5 milyar TL'yi (veya muadili) aşan nakdi işlemlerin Başkanlığa devamlı surette bildirilmesi zorunluluğu bulunmamaktadır.

B. G m r k İdaresi Tarafından Yapılacak Bildirim

Nakit işlemlerinin bildirilmesine paralel olarak, Yönetmeliğin ilk halinde, yolcuların beraberlerinde yurt dışından getirdikleri veya yurt dışına çıkaracakları Türk Lirası, döviz ve bunlarla ödemeyi sağlayan belgelerin toplam tutarlarının beş milyar Türk Lirasını aşması halinde, bunların girişte ve çıkışta g m r k idaresine bildirimini zorunlu idi. Ancak yapılan söz konusu değişlikle "Yolcuların beraberlerinde yurtdışından getirdikleri veya yurtdışına çıkaracakları altın, Türk Lirası, döviz ve bunlarla ödemeyi sağlayan belgelere ilişkin ilgili mevzuata aykırı tespitler, g m r k idaresince Başkanlığa bildirilir." hükmü getirilerek bu konuda da sadece mevzuata aykırı tespitlerin Başkanlığa bildirilmesi istenmiş ve 5 milyar TL. (veya muadili) aşan yolcu beraberinde taşınan para, kıymetli evrak ve benzeri değerlerin bildirilmemesi esası benimsenmiştir.

C. Karapara Aklama İle İlgili Rapor ve Belgelerin Başkanlığa Gönderilmesi

Kendi birimlerinden verilen inceleme ve soruşturma görevlerini yaparken, teftiş, inceleme ve denetim elemanlarının, Kanunun 2 nci maddesinde sayılan karaparanın doğmasına neden olan fiillerin işlendiğine dair düzenledikleri raporlar, karapara aklama suçu yönünden değerlendirilmek üzere ilgili birimler tarafından Başkanlığa intikal ettirilecektir. Ancak, karapara aklanığına dair ciddi emarelerin varlığı ve gecikmesinde sakınca bulunan hallerde incelemeye devam olunmakla beraber, durumun Başkanlığa yazılı olarak bildirilmesi gerekmektedir.

XX. KARAPARA AKLAMA SUÇUYLA İLGİLİ CEZALAR VE YAPTIRIMLAR

A. Karapara Aklama Suçunu İşleyenler İçin

■ Tedbir Konulması

Karaparanın aklanmasına yönelik ciddi emarelerin varlığı halinde, bankalar ve banka dışı mali kurumlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler nezdindeki kiralık kasa mevcutları da dahil olmak üzere hak ve alacakların dondurulmasına, tasarruf yetkisinin tamamen veya kısmen kaldırılmasına, mal, kıymetli evrak, nakit ve diğer değerlerin zaptına, bunların bir tevdi mahalline yatırılmasına ve hak ve alacaklar üzerinde diğer tedbirlerin konulmasına hazırlık tahkikatı sırasında sulh ceza hâkimi; yağılama sırasında ise mahkeme tarafından karar verilebilmektedir.

Tedbire ilişkin talepler, evrak üzerinden yapılacak inceleme sonucu derhal ve nihayet 24 saat içerisinde sonuçlandırılması gerekmektedir.

Gecikmesinden sakınca görülen hallerde cumhuriyet savcılarının da hak ve alacakların dondurulmasına karar verebilirler. Cumhuriyet savcılığının bu kararı en geç 24 saat içinde sulh ceza hakimine bildirmek zorundadır. Hakim en geç 24 saat içinde onaylanıp onaylanmamasına karar verir, onaylanmama halinde, cumhuriyet savcılığının kararı hükümsüz kalır.

■ Karapara Aklama Suçunda Ceza

Karapara aklama suçu fiillerini işleyenler iki seneden beş seneye kadar hapis ve aklanan karaparanın bir katı ağır para cezasıyla cezalandırılır ve nemaları da dahil olmak üzere karapara kapsamındaki mal ve değerler ile

buñların ele geçirilememesi halinde bunlara tekabül eden mal varlığının müsaderesine de hükmolunacaktır.

Karapara, terör suçlarından veya Türkiye'ye ithali veya Türkiye'den ihracı kanunla yasaklanmış herhangi bir madde ve eşya kaçakçılığından elde edilmiş veya suç yukarıda belirtilen terör suçlarına kaynak sağlamak amacıyla işlenmiş ise faile verilecek hapis cezası dört seneden az olamayacaktır.

Suçun;

a) Karaparanın aklanması maksadıyla teşekkül vücuda getirenler ile idare edenler veya teşekküle mensup olanlar tarafından,

b) Görevi sebebiyle memur ve kamu görevlileri ile 3182 sayılı Bankalar Kanununa, 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanununa, 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununa, 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanuna, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa, Ödünç Para Verme İşleri ile Özel Finans Kurumlarının Kurulması, Faaliyetleri ve Tasfiyelerine İlişkin Esas ve Usulleri düzenleyen mevzuata göre faaliyet gösteren kurumlarda çalışanlar tarafından,

c) Şiddet veya tehditle veya silah kullanarak,

İşlenmesi halinde hükmolunacak cezalar, ayrıca bir misli artırılabacaktır.

Bu suçların tüzel kişilik bünyesinde işlenmesi halinde, fiili gerçekleştiren yöneticiler hakkında da aynı cezalara hükmolunmakla birlikte, tüzel kişiler de beş yüz milyon liradan beş milyar liraya kadar para cezası ile ceza-

landırılacaktır

Karapara aklama suçunun, usul veya fûruu veya karı-koca veya kardeşlerden biri tarafından karaparanın kaynaklandığı suçları gizlemek amacıyla işlenmesi halinde bu ceza, yarısından üçte ikisine kadar indirilecektir.

B. Bilgi ve Belge Vermeyenler ile Kimlik Tespiti Yapmayanlar İçin

Başkanlık ve diğer yetkililerin istediği bilgi ve belgeleri vermeyenler, belirlenen esaslar çerçevesinde kimlik tespiti yapmayanlar ve kimlik tespiti -ne ilişkin belgeleri beş sene süreyle saklamayanlar, karaparanın aklanması suçunun tespiti ve önlenmesine ilişkin diğer Bakanlar Kurulu Kararları ile bunların uygulanmasına dair tebliğlere aykırı davrananlar altı aydan bir seneye kadar hapis ve on iki milyon liradan yüz yirmi milyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılacaktır

C. Sır Saklamayanlar İçin

Karapara aklanması işlemleri ile ilgili olarak çalışan kamu görevlileri ile diğer gerçek ve tüzel kişiler (görevlerinden ayrılışları dahi), gizli kalması lazım gelen hususları ifşa etmeleri halinde, bir seneden üç seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar Bu sırların maddi menfaat karşılığında ifşa edildiğinin belirlenmesi halinde, elde edilen menfaat ve nemaları da müsadere olunacaktır

XXI. SONUÇ

Ülkemizde, karaparayı aklamayı önleme konusundaki mevzuat çalışmaları ve buna bağlı olarak yapılan uygulamalar henüz yenidir Yürürlükte bulunan düzenlemeler yukarıda kısaca açıklanmaya çalışılmıştır Zaman içinde; uygulamada karşılaşılabilecek olaylar, bunlara karşı alınacak önlemler ve geliştirilen yeni teknikler, yeni yargı kararlarının olaylara yön vermesi ve uluslararası işbirliği gibi konular karapara aklama ile yapılmakta olan mücadeleye olumlu katkıda bulunacaktır

KAYNAKLAR

- 1- "Kimlik Tesbiti" ve "Şüpheli işlemlere" ilişkin iki adet Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği, 25 Aralık 1997 tarihli Resmi Gazetede yayımlandı.
- 2- 4208 Sayılı Kanun'un Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikler (iki adet), 2 Temmuz 1997 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı.
- 3- Akar, Yıldırım, Karaparanın Aklanması, Tanım ve İktisadi Açından İnceleme, Nisan, 1998.
- 4- Altuğ, Osman, Kayıt Dışı Ekonominin Kayıt Altına Alınması, Yeni Türkiye Dergisi, Sayı: 13, 1997.
- 5- Ekonomik Forum, Karapara ve Aklanması, 15 Kasım 1998.
- 6- Ergül, Ergin, Karaparanın Aklanması Suçları, Adalet Yayınevi, Ankara, 1998.
- 7- FATF Raporu, 1998 yılı
- 8- Hatipoğlu, İlhan, Kayıt Dışı Ekonomiden Kara Paraya Ekonomik Yozlaşma, Yeni Türkiye Dergisi, Sayı: 13, 1997.
- 9- Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun, 4208 sayılı, 19 Kasım 1996 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlandı.

10- Kırbaş, Sadık, Kayıtdışı Ekonomi, Nedenleri, Boyutları Ve Çözüm Yolları, 1995.

11- Kontrollü Teslimat Uygulaması Esas ve Usulleri Hakkındaki Yönetmelik, İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarıldı ve 15 Eylül 1997 tarihli Resmi Gazetede yayınlandı.

12- Sayın, Mahmut, Karaparanın Aklanmasının Önlenmesi Konusundaki Düzenlemeler- Son Durum, Vergi Sorunları Dergisi, Sayı:119, Ağustos 1998.